

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥ ਕੁਹਕਤ ਕਪਟ ਖਪਟ ਖਲ ਗਰਜਤ ਮਰਜਤ ਮੀਚੁ ਅਨਿਕ ਬਰੀਆ ॥ ੧॥
ਰਹਾਉ ॥ ਅਹੰ ਮਤ ਅਨ ਰਤ ਕੁਮਿਤ ਹਿਤ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪੇਖਤ ਭ੍ਰਮਤ ਲਾਖ ਗਰੀਆ ॥ ੧॥ ਅਨਿਤ
ਬਿਉਹਾਰ ਅਚਾਰ ਬਿਧਿ ਹੀਨਤ ਮਮ ਮਦ ਮਾਤ ਕੋਪ ਜਰੀਆ ॥ ਕਰੁਣ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਗੁਪਾਲ ਦੀਨ ਬੰਧੁ
ਨਾਨਕ ਉਧਰੁ ਸਰਨਿ ਪਰੀਆ ॥੨॥੧੧॥੩੦॥ {ਪੰਨਾ 1303}

ਪਦ ਅਰਥ:- ਕੁਹਕਤ—ਕੁਹਕਦੇ ਹਨ (ਮੋਰਾਂ ਵਾਂਗ), ਮੱਚਦੇ ਹਨ। ਖਪਟ—ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਆਤਮਕ
ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਵਾਲੇ। ਕਪਟ—ਖੋਟ। ਖਲ—ਦੁਸ਼ਟ (ਕਾਮਾਦਿਕ)। ਗਰਜਤ—ਗੱਜਦੇ ਹਨ। ਮੀਚੁ—
ਮੌਤ, ਆਤਮਕ ਮੌਤ। ਮਰਜਤ—ਮਾਰਦੀ ਹੈ। ਬਰੀਆ—ਵਾਰੀ। 11। ਰਹਾਉ।

ਅਹੰ—ਅਹੰਕਾਰ। ਮਤ—ਮੱਤੋ ਹੋਏ। ਅਨ—(ANX) ਹੋਰ ਹੋਰ (ਰਸ)। ਰਤ—ਰੱਤੋ ਹੋਏ। ਕੁਮਿਤ—ਖੋਟੇ
ਮਿੱਤਰ। ਹਿਤ—ਪਿਆਰ। ਪੇਖਤ—ਵੇਖਦੇ। ਭ੍ਰਮਤ—ਭਟਕਦੇ। ਗਰੀ—ਗਲੀ। ਲਾਖ ਗਰੀਆ—(ਕਾਮਾਦਿਕ
ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ) ਲੱਖਾਂ ਗਲੀਆਂ। 11।

ਅਨਿਤ ਬਿਉਹਾਰ—ਨਾਹ ਨਿੱਤ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦਾ ਕਾਰ-ਵਿਹਾਰ। ਅਚਾਰ—ਆਚਰਨ। ਬਿਧਿ
ਹੀਨਤ—ਮਰਯਾਦਾ ਤੋਂ ਸੱਖਣਾ। ਮਮ—ਮਮਤਾ। ਮਦ—ਨਸ਼ਾ। ਮਾਤ—ਮੱਤੋ ਹੋਏ। ਕੋਪ—ਕ੍ਰੋਧ। ਜਰੀਆ—
ਸੜਦੇ। ਕਰੁਣ—(ਕਰੁਣਾ—ਤਰਸ) ਹੇ ਤਰਸ-ਰੂਪ! ਕ੍ਰਿਪਾਲ—ਹੇ ਦਇਆ ਦੇ ਘਰ! ਗੁਪਾਲ—ਹੇ ਗੁਪਾਲ!
(ਅੱਖਰ 'ਗ' ਦੇ ਨਾਲ ਦੋ ਲਗਾਂ ਹਨ— ੋ ਅਤੇ ੁ। ਅਸਲ ਲਫਜ਼ 'ਗੋਪਾਲ' ਹੈ, ਇਥੇ 'ਗੁਪਾਲ' ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੈ)।
ਦੀਨ ਬੰਧੁ—ਗਰੀਬਾਂ ਦਾ ਹਿਤ। ਉਧਰੁ—(ਵਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ) ਬਚਾਈ ਰੱਖ। 2।

ਅਰਥ:- ਹੇ ਭਾਈ! (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਤਮਕ ਜੀਵਨ ਦਾ) ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਖੋਟ ਭੜਕੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ,
(ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਾਮਾਦਿਕ) ਦੁਸ਼ਟ ਗੱਜਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, (ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ) ਮੌਤ ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਰੀ ਮਾਰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ
ਹੈ। 11। ਰਹਾਉ।

ਹੇ ਭਾਈ! (ਅਜਿਹੇ ਮਨੁੱਖ) ਹਉਮੈ ਦੇ ਮੱਤੋ ਹੋਏ (ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਭੁਲਾ ਕੇ) ਹੋਰ ਹੋਰ (ਰਸਾਂ) ਵਿਚ ਰੱਤੋ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ,
(ਅਜਿਹੇ ਮਨੁੱਖ) ਖੋਟੇ ਮਿੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਪਾਂਦੇ ਹਨ, ਖੋਟਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੱਜਣ ਬਣਾਂਦੇ ਹਨ, (ਅਜਿਹੇ ਮਨੁੱਖ
ਕਾਮਾਦਿਕ ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ) ਲੱਖਾਂ ਗਲੀਆਂ ਨੂੰ ਝਾਕਦੇ ਭਟਕਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। 11।

ਹੇ ਭਾਈ! (ਅਜਿਹੇ ਮਨੁੱਖ) ਨਾਸਵੰਤ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਕਾਰ-ਵਿਹਾਰ ਵਿਚ ਹੀ ਰੁੱਝੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ
ਆਚਰਨ ਚੰਗੀ ਮਰਯਾਦਾ ਤੋਂ ਸੱਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ (ਮਾਇਆ ਦੀ) ਮਮਤਾ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਵਿਚ ਮਸਤ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ,
ਅਤੇ ਕ੍ਰੋਧ ਦੀ ਅੱਗ ਵਿਚ ਸੜਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਹੇ ਨਾਨਕ! (ਆਖ—) ਹੇ ਤਰਸ-ਰੂਪ ਪ੍ਰਭੂ! ਹੇ ਦਇਆ ਦੇ ਘਰ ਪ੍ਰਭੂ! ਹੇ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੇ ਪਾਲਕ! ਤੂੰ ਗਰੀਬਾਂ ਦਾ
ਪਿਆਰਾ ਹੈਂ, (ਮੈਂ ਤੇਰੀ) ਸਰਨ ਆ ਪਿਆ ਹਾਂ, (ਮੈਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਕਾਮਾਦਿਕ ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਤੋਂ) ਬਚਾਈ ਰੱਖ। 2। 11। 30।